

*Бойчук О. В., заступник начальника
слідчого управління ГУНП в Івано-
Франківській області, підполковник
поліції*

ОСОБЛИВОСТІ СЛІДОВОЇ КАРТИНИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗГВАЛТУВАНЬ

Слід погодитися із тими дослідниками, які стверджують, що саме за особливими ознаками трупа, за зовнішнім виглядом одягу жертви, слідчий приймає до відпрацювання версію, що мало місце згвалтування поєднане з вбивством. Про вчинений насильницький статевий злочин в даному конкретному випадку свідчить обстановка виявлення трупа, поза трупа, пошкодження на одягу потерпілої та тілесні ушкодження в областях статевих органів.

В більшості випадків у загиблих, які постраждали від насильницьких дій, в наслідок згвалтування нижня частина тіла оголена, нижня білизна частково знята або розірвана, виявляються пошкодження одягу в районі бюсту жертви. Нижні кінцівки трупа, як правило розведені в сторони та мають характерні тілесні ушкодження у вигляді захватів рук.

Особливий вид має труп, коли згвалтування скоєно особою раніше судимою за вчинення аналогічних злочинів, або особою, яка страждає психічними розладами. Саме така категорія злочинців з метою отримання найбільшого задоволення завдає своїй жертві страждання: б'є, душить, кусає, а іноді і вбиває її. Перебуваючи в стані нездорової, хворої ейфорії, після завдання смерті потерпілій, злочинець іноді за допомогою засобів, які знайшов на місці, відрізає у трупа груди, голову, розпорює живіт, витягає нутрощі, вирізає статеві органи або вводить в них різні предмети [1, С. 144-147].

Першопочатковим етапом підготовки до проведення такого огляду місця події є правильне та вчасне становлення меж його проведення, забезпечення його охорони до прибуття відповідних спеціалістів та залучення до огляду працівників кінологічного центру. Саме виявлення трупа із слідами згвалтування вчиненого на ґрунті садизму несе в собі велику слідову інформацію, за якою в подальшому ідентифікується особа злочинця.

При огляді потерпілої, яка вбита насильником, необхідно детально описати ложе трупа, взяти з нього вірці трави, піску, землі. Перед оглядом трупа слід провести детальний огляд місцевості, при якому необхідно вилучати все що буде знайдене не зважаючи на ймовірність знаходження даних предметів на місцевості довгий проміжок часу. Саме вказані сліди, які вилучені неподалік місця злочину дадуть змогу слідчим органам встановити коло осіб, які там перебували чи відвідували дану місцевість, що спростить роботу по встановленню свідків, які могли бачити злочинця та потерпілу, а в окремих випадках і встановити особу злочинця.

При огляді трупа із слідами зґвалтування слід намагатися відшукати волосся злочинця, плями сперми, крові, слини. Волосся може бути затиснутим в руках або знаходитися під нігтями, в роті, біля статевих органів, на одязі загиблої.

Зважаючи на дії особи злочинця, сліди сперми необхідно шукати не тільки в статевих органах та біля них, але й під грудьми, під руками, біля рота, в роті та інших місцях.

В більшості випадків на тілі жертви, а саме на грудях, на руках, на обличчі трупа можуть бути виявлені сліди нігтів та зубів злочинця. При їх виявленні в протоколі обов'язково зазначається, на яких частинах тіла вони знаходяться, якої вони форми та їх розмір. Виявлені сліди фотографують з масштабною лінійкою та по можливості з них виготовляють зліпки.

Зважаючи, на те що вищевказані огляди місць зґвалтувань проводяться в більшості випадків у вечірню або темну пору доби з використанням штучного освітлення, позитивні результати отримуються при проведенні додаткових оглядів місць подій при природному освітленні. Саме додатковим оглядом місця події неможна нехтувати, коли при потерпілій не виявлено частин її одягу, предметів особистого вжитку.

Після проведення основного огляду місця події огорожену територію, де було проведено огляд, передається під охорону відповідним закріпленим працівникам, які не допускають на вказане місце будь-яких сторонніх осіб до проведення додаткового огляду. Даний вид огляду слід проводити з використанням пошукових груп, які формуються з числа слідчих та відповідних спеціалістів, з чітким розподілом меж огляду території та застосуванням спецтехніки (металошукач, магніт, косильні засоби). Результати огляду місця пригоди оформлюються протоколом. Обстановка місця пригоди фотографується та фіксується з використанням відеозапису [1, С. 144-147].

Список використаних джерел:

1. Цимбалюк В. І. Процесуальний порядок огляду місця події / В. І. Цимбалюк // Юридичний вісник. – 2014. – № 4 (33). – С. 144-147.